

Soovitused

**Soovitused 1/2025 WADA 2027. aasta maailma dopinguvastase
koodeksi kohta**

Vastu võetud 11. veebruaril 2025

Kokkuvõte

Euroopa Komisjon (hariduse, noorte, spordi ja kultuuri peadirektoraat) palus 2. oktoobri 2024. aasta kirjas¹ Euroopa Andmekaitsekoogul (edaspidi „andmekaitsekoogu“) kooskõlas isikuandmete kaitse üldmääruse (edaspidi „IKÜM“) artikli 70 lõike 1 punktiga e vaadata läbi maailma dopinguvastase koodeksi (edaspidi „koodeks“) ja seda täiendavate rahvusvaheliste standardite (edaspidi „standardid“) käsilolev ajakohastamine, et hinnata koodeksi ja standardite vastavust IKÜMile. Maailma Dopinguvastane Agentuur (edaspidi „WADA“) algatas koodeksi ja selle standardite läbivaatamise 2023. aastal, läbivaatamine viiakse lõpule 2025. aasta detsembriks ja läbivaadatud versioonid jõustuvad 2027. aasta jaanuaris. Koodeksi eesmärk on ühtlustada rahvusvahelisel tasandil dopinguvastaseid eeskirju, reegleid ja norme ning koodeksit täiendavad kaheksa rahvusvahelist standardit, millega püütakse edendada peamiselt riiklike dopinguvastaste organisatsioonide kaudu elluviidavate dopinguvastaste programmide järjepidevust. Kaheksa rahvusvahelist standardit käsitlevad järgmisi aspekte: isikuandmete kaitse, haridus, teabe kogumine ja uurimiste korraldamine, laborid, tulemuste haldamine, testimine, raviotstarbelise kasutamise erandid ja vastavus.

Andmekaitsekoogu ja selle eelkäija, artikli 29 töörühm, on koodeksi ja selle standardite varasemate versioonide läbivaatamisel tähelepanelikult vaadelnud WADA tegevust. 2008.² ja 2009. aastal³ võttis artikli 29 töörühm vastu kaks arvamust koodeksi ja selle rahvusvaheliste standardite teatavate sätete kohta. Seejärel, 2013. aastal, saatis artikli 29 töörühm WADA-le kirja,⁴ mis sisaldas mitut kõnealuste dokumentide ajakohastamisega seotud tähelepanekut ja murepunkti. Viimaseks esitas andmekaitsekoogu oma märkused koodeksi ja selle standardite (käimasoleva) läbivaatamise kohta 2019. aasta kirjas ELi nõukogu eesistujariigile⁵.

Andmekaitsekoogu tuletab meelde, et liikmesriigid on koodeksis ja selle standardites sätestatud reeglid vastavalt oma riiklikule spordikorraldusele oma riiklikku õiguskorda üle võtnud. UNESCO 2005. aasta rahvusvahelisele dopinguvastasele konventsioonile ja Euroopa

---

¹ Euroopa Komisjon, „Request for examination of the draft revised World Anti-Doping Code and the relevant Standards referring to data protection“ (Taotlus vaadata läbi muudetud maailma dopinguvastase koodeksi eelnõu ja asjakohased isikuandmete kaitset käsitlevad standardid) (Ares (2024)7027092 – 3.10.2024).

² Artikli 29 töörühma 1. augusti 2008. aasta arvamus 3/2008 maailma dopinguvastase koodeksiga seotud rahvusvahelise eraelu puutumatuse kaitse standardi eelnõu kohta (WP 156).

³ Artikli 29 töörühma 6. aprilli 2009. aasta arvamus 4/2009, mis käsitleb Maailma Dopinguvastase Agentuuri (WADA) rahvusvahelist eraelu puutumatuse ja isikuandmete kaitse standardit, seonduvaid WADA koodeksi sätteid ja muid eraelu puutumatusega seotud küsimusi seoses WADA ja (riiklike) dopinguvastaste organisatsioonide võitlusega dopingu kasutamise vastu spordis (WP 162).

⁴ Artikli 29 töörühma esimehe 5. märtsi 2013. aasta kiri WADA-le ja selle kirja lisa (Ares (2013)289160 – 5.3.2013).

⁵ Andmekaitsekoogu eesistuja 9. oktoobri 2019. aasta kiri ELi nõukogu eesistujariigile (OUT2019-0035).

Nõukogu dopinguvastasele konventsioonile allakirjutanutena peavad liikmesriigid täitma nende konventsioonide ratifitseerimisest tulenevaid kohustusi.

Nagu on selgitatud kohtujuristi ettepanekus kohtuasjas C-115/22,⁶ on koodeks küll eraõiguslik akt, kuid selle tõhusus on tagatud UNESCO 2005. aasta rahvusvahelise dopinguvastase konventsiooniga. Konventsiooni artikli 4 kohaselt ei ole koodeksi sätted konventsiooni lahutamatu osa ja neil ei ole siseriiklikus õiguses vahetut õigusmõju. Samas on konventsiooni osaliseks olevad liikmesriigid sama sättega kohustunud järgima koodeksi põhimõtteid. Liikmesriigid on võtnud selle kohustuse oma õiguskorda üle erinevalt: nagu tehti kindlaks 2017. aastal Euroopa Komisjoni tellimusel korraldatud uuringus,⁷ on koodeks mõnes liikmesriigis õiguslikult siduv, teistes aga mitte.

Igal juhul tuleb andmekaitse nõukogu meelde, et kui liikmesriigid võtavad vastu riiklikke dopinguvastaseid meetmeid, mis hõlmavad koodeksi põhimõtetel põhinevaid õigusakte, norme, eeskirju või haldustavasid, peavad nad tagama, et need meetmed on kooskõlas EMP õigusega, sealhulgas IKÜMiga. Seega, kui koodeksi ja selle rahvusvaheliste standardite sätted ei ole kooskõlas IKÜMiga, ei saa liikmesriigid neid sel kujul oma dopinguvastastesse meetmetesse üle võtta, rikkumata oma ELi/EMP õigusest tulenevaid kohustusi ja kahjustamata füüsiliste isikute isikuandmete kaitse taset EMPs⁸.

Dopinguvastaseid programme viivad ellu peamiselt (riiklikud) dopinguvastased organisatsioonid, kes kuuluvad koodeksile allakirjutanute hulka. Need organisatsioonid peavad kohaldama liikmesriikide kehtestatud dopinguvastaseid meetmeid kooskõlas oma kohustustega, mis tulenevad rahvusvahelisest dopinguvastasest konventsioonist, ja vastavalt WADA ootustele. Andmekaitse nõukogu rõhutab sellega seoses, et (riiklikud) dopinguvastased organisatsioonid kui vastutavad töötlejad, vastutavad riiklike dopinguvastaste meetmete rakendamisel selle eest, et isikuandmeid töödeldakse kooskõlas IKÜMiga, ning haldusasutustena⁹ ei tohi nad riiklike dopinguvastaseid reegleid kohaldada, kui need võivad olla vastuolus vahetut õigusmõju omavate IKÜMi sätetega¹⁰. Seepärast peaksid liikmesriigid oma dopinguvastaseid õigusakte, norme, eeskirju või haldustavasid rakendades hoolikalt hindama, kas koodeksi ja selle rahvusvaheliste standardite sätted, mis hõlmavad isikuandmete töötlemist, on kooskõlas IKÜMiga, et ära hoida võimalik EMP õiguse rikkumine

---

⁶ Vt kohtujurist Čapeta ettepanek, 14. september 2023, C-115/22, ECLI:EU:C:2023:676, punkt 5.

⁷ Tilburg University, Institute for Law, Technology and Society ja Spark Legal, „Anti-Doping & Data Protection. An evaluation of the anti-doping laws and practices in the EU Member States in light of the General Data Protection Regulation“ (Dopinguvastane võitlus ja isikuandmete kaitse. ELi liikmesriikide dopinguvastaste õigusaktide ja tavade hindamine seoses isikuandmete kaitse üldmäärusega), Luxembourg, 2017.

⁸ Vt sellega seoses kohtuotsus, Euroopa Kohus, 3. september 2008, Al Barakaat, C-402/05 P ja C-415/05 P, ECLI:EU:C:2008:461, punktid 281–285.

⁹ 2017. aastal Euroopa Komisjoni tellimusel tehtud uuringust, millele on osutatud joonealuses märkuses 8, selgub, et enamik (riiklike) dopinguvastaseid organisatsioone on avalik-õiguslikud asutused, mis on tavaliselt loodud kas seaduse alusel või valitsuse poolt.

¹⁰ Vt *mutatis mutandis* kohtuotsus, Euroopa Kohus, 7. mai 2024, NADA jt, C-115/22, ECLI:EU:C:2024:384, punkt 55.

(riiklike) dopinguvastaste organisatsioonide poolt ning vältida kokkupuutumist pädevate andmekaitseasutuste parandusmeetmete ja sanktsioonidega.

Andmekaitseenõukogu jagab oma soovitusel muret, mida Euroopa Komisjon on väljendanud seoses koodeksi ja selle standardite käimasoleva läbivaatamise peamiste aspektidega, mis ei ole kooskõlas IKÜMiga ning seega mõjutavad negatiivselt liikmesriikide kohustust tagada EMPs füüsiliste isikute õiguste ja vabaduste, eelkõige nende eraelu puutumatuse ja isikuandmete järjekindla ja kõrgetasemelise kaitse. Andmekaitseenõukogu keskendub kõige olulisematele probleemidele ja WADA poolt rahvusvahelisse isikuandmete kaitse standardisse lisatud uutele põhimõtetele, millele Euroopa Komisjon on osutanud oma taotluses, ning viitab aspektide puhul, mis on seotud tema varasemate järeldustega, oma 2019. aasta kirjale. Isegi kui käesolevates soovitusel ei nimetata teisi koodeksit täiendavate standardite kõiki asjakohaseid sätteid, tuleks pidada neid viidatuks, kuna andmekaitseenõukogu märkused võivad olla asjakohased ka nende puhul.

Andmekaitseenõukogu kiidab heaks koodeksis ja selle rahvusvahelistes standardites tehtud muudatused ja täiendused, täheldades, et mõni tema 9. oktoobri 2019. aasta kirjas osutatud probleem on edukalt lahendatud – näiteks on kehtestatud rangem tähtaeg turvanõuete rikkumistest teatamiseks ning nõue teha enne töötlemist andmekaitsealane mõjuhindang seoses äsja kasutusele võetud lõimitud andmekaitse põhimõttega¹¹.

Andmekaitseenõukogu kiidab heaks teabe kogumise ja uurimiste korraldamise rahvusvahelise standardi lisamise WADA üldiste standardite hulka, kuna isikuandmete töötlemine uurimise eesmärgil on (riiklike) dopinguvastaste organisatsioonide üks põhitegevusi.

Andmekaitseenõukogu märgib siiski, et koodeksi ja selle standardite läbivaatamisel ei ole kahjuks arvesse võetud teatud olulisi küsimusi. Eelkõige kahtleb andmekaitseenõukogu endiselt, kas rahvusvahelises isikuandmete kaitse standardis õigusliku alusena ette nähtud nõusolek on kooskõlas IKÜMiga, kuna IKÜM artikli 5 lõike 1 punkti a, artikli 6 lõike 1 punkti a, artikli 7 ja artikli 9 lõike 2 punkti a kohaselt peab nõusolek olema vabatahtlik ning on näha, et nõusoleku andmisest keeldumisel või selle tagasivõtmisel võib tekkida andmesubjektile kahjulike tagajärgi.

Lisaks märgib andmekaitseenõukogu, et teatavate töötlemistoimingute eesmärgid on endiselt ebamäärased. IKÜM artikli 5 lõike 1 punktis b sätestatud eesmärgi piirangu põhimõtte kohaselt tuleb isikuandmeid töödelda üksnes konkreetsetel, selgetel ja õiguspärastel eesmärkidel. Sellest tulenevalt ei ole isikuandmete säilitamistähtsajad selgelt põhjendatud.

Andmekaitseenõukogu märgib, et WADA ja (riiklike) dopinguvastaste organisatsioonide rollid andmetöötlemistoimingute puhul, eelkõige dopinguvastase haldus- ja juhtimissüsteemi (ADAMS) andmebaasis, on endiselt ebaselged. See ei mõjuta üksnes seda, kuidas määratakse

---

¹¹ Vt rahvusvahelise isikuandmete kaitse standardi punktid 5.1 ja 10.4.

ja hallatakse andmekaitsekohustusi, vaid avaldab mõju ka läbipaistvusele, vastutusele ja andmesubjektide võimalusele kasutada tõhusalt oma õigusi.

Peale selle tuleks selgelt väljendada, et koodeks on sellele alla kirjutanud asutustele õiguslikult siduv. Lisaks tuleks proovide ja isikuandmete, sealhulgas terviseandmete taaskasutamise suhtes kohaldada asjakohaseid kaitsemeetmeid, et kaitsta andmesubjektide õigusi ja vabadusi. Samuti tuleks täpsemalt määratleda bioloogiliste proovide analüüsimise eesmärgid.

Koodeksi kohase andmetöötuse jaoks ette nähtud kaitsemeetmed peaksid olema samaväärsed meetmetega, mis tulenevad Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklist 8 ja IKÜMis sätestatud õigusest isikuandmete kaitsele. Kuigi andmekaitseõukogu mõistab, et koodeks hõlmab rahvusvahelisi andmevooge, ei tohiks kohaldatavad siseriiklikud sätted, mis tagavad madalama andmekaitse taseme, kahjustada koodeksis ja standardites sätestatud kaitsemeetmeid.

Andmekaitseõukogu kutsub Euroopa Komisjoni üles julgustama WADAt võtma arvesse andmekaitseõukogu tagasisidet, et koodeksist saaks ülemaailmne andmetöötuse standard kooskõlas kõigi asjaomaste isikute põhiõiguste ja -vabaduste kaitse kõrgeima tasemega.

Sisukord

1. Koodeksi kohaldamisala ja õiguslik siduvus	7
2. Selgitada vastutava töötaja ja volitatud töötaja rolli ja kohustusi	9
3. Teha kindlaks asjakohane õiguslik alus.....	10
4. Tagada andmete töötlemine konkreetsetel, selgetel ja õiguspärastel eesmärkidel	11
5. Nõuda täiendavaid kaitsemeetmeid isikuandmete jagamisel kolmandate isikutega.....	14
6. Dopinguvastaste reeglite rikkumise avalikustamine	16
7. Määrata kindlaks konkreetsed säilitamistähtajad, mis piirduvad sellega, mis on vajalik konkreetse eesmärgi saavutamiseks	17
8. Anda täiendavaid suuniseid, et edendada lõimitud andmekaitse põhimõtte rakendamist organisatsioonides.....	19
9. Eriliiki isikuandmete töötlemine	
10. Selgitada selle isiku rolli, kes on määratud vastutama kõigi kohaldatavate eraelu puutumatust ja andmekaitset käsitlevate õigusaktide järgimise eest.....	20
11. Tagada andmesubjekti õiguste tõhusus	21

Euroopa Andmekaitseenõukogu,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määruse (EL) 2016/679 (füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta) (edaspidi „IKÜM“) artikli 70 lõike 1 punkti e,

võttes arvesse Euroopa Majanduspiirkonna (EMP) lepingut, eriti selle XI lisa ja protokoll nr 37, mida on muudetud EMP ühiskomitee 6. juuli 2018. aasta otsusega nr 154/2018¹²,

võttes arvesse oma töökorra artiklit 12 ja artiklit 22,

ON VASTU VÕTNUD JÄRGMISED SOOVITUSED:

1. Koodeksi kohaldamisala ja õiguslik siduvus

1. Andmekaitseenõukogu leiab, et mure, mida ta väljendas oma 2019. aasta kirjas koodeksi kohaldamisala teemal, eelkõige seoses (riiklike) dopinguvastaste organisatsioonide õigusega laiendada dopinguvastaseid reegleid ka harrastussportlastele ja tuua sellega harrastussportlased koodeksi kohaldamisalasse, püsib endiselt¹³. Sellega seoses kordab andmekaitseenõukogu, et võttes arvesse proportsionaalsuse, vajalikkuse ja võimalikult väheste andmete kogumise põhimõtet, tähendaks koodeksi ja selle rahvusvaheliste standardite kohaldamisala laiendamine harrastussportlastele (st inimestele, kes tegelevad spordiga hobi korras ja ei osale ametlikel võistlusel) ebaproportsionaalset sekkumist asjaomaste isikute õigusesse eraelu puutumatusse ja isikuandmete kaitsele.
2. Peale selle on rahvusvahelise isikuandmete kaitse standardi punktides 1.0 ja 4.0 öeldud, et standardis on sätestatud üksnes „ühised miinimumeeskirjad“, mida (riiklikud) dopinguvastased organisatsioonid ja muud asjaomased sidusrühmad peavad järgima, kui nad töötlevad koodeksi kohaselt isikuandmeid. Rahvusvahelise isikuandmete kaitse standardi punktis 4.1 on selgitatud, et kõik (riiklikud) dopinguvastased organisatsioonid peavad järgima standardit ka juhul, kui selles sätestatud nõuded on rangemad kui nõuded, mis tulenevad nende endi kohaldatavatest andmekaitset ja/või eraelu puutumatusst käsitlevatest õigusaktidest. Rahvusvahelise isikuandmete kaitse standardi punktis 4.2 on sätestatud, et kui (riiklike) dopinguvastaste organisatsioonide suhtes kohaldatakse andmekaitset ja eraelu puutumatusst käsitlevaid õigusakte või muid isikuandmete töötlemisega seotud õigusakte, millega on ette nähtud nõuded, mis on standardis sätestatud nõuetest rangemad, peavad (riiklikud) dopinguvastased organisatsioonid tagama, et nad töötlevad isikuandmeid kooskõlas nende õigusaktidega. Andmekaitseenõukogule valmistavad need sätted heameelt, kuna neist on võimalik

---

¹² Käesoleva dokumendi viiteid liikmesriikidele tuleks käsitada viidetena EMP liikmesriikidele.

¹³ Vt 9. oktoobril 2019 ELi nõukogu eesistujariigile saadetud andmekaitseenõukogu eesistuja kirja (OUT2019-0035) lisa, lk 3.

järeldada, et kui andmekaitset ja/või eraelu puutumatust käsitlevaid õigusakte ei ole või kui need õigusaktid tagavad asjaomastele isikutele isikuandmete kaitse valdkonnas suhteliselt madalamal tasemel õiguste ja vabaduste kaitse, on kõnealused kaitsemeetmed ülimuslikud ning need ei kahjusta selliste andmekaitset ja eraelu puutumatust käsitlevate õigusaktide või muude isikuandmete töötlemist reguleerivate õigusaktide (nt IKÜM) kohaldamist, mis tagavad kõrgemal tasemel isikuandmete kaitse.

3. Andmekaitseenõukogu rõhutab siiski, et alati ei ole lihtne kindlaks teha, kas rahvusvahelise isikuandmete kaitse standardi nõuded on kohaldatava siseriikliku õiguse nõuetest rangemad või mitte. Nagu on märgitud andmekaitseenõukogu varasemas kirjavahetuses, pooldab andmekaitseenõukogu kindlalt eraelu puutumatuse ja isikuandmete kaitse edendamist dopinguvastase tegevuse kontekstis, nagu on kajastatud standardis. Sellegipoolest juurdleb andmekaitseenõukogu, kas rahvusvahelise isikuandmete kaitse standardi punkte 4.1 ja 4.2 on puhtalt juriidilisest vaatest võimalik kohaldada, eriti kui standardi sätete rakendamise tulemusel rikuksid (riiklikud) dopinguvastased organisatsioonid oma kohaldatavatest õigusaktidest tulenevaid kohustusi. Samamoodi seab andmekaitseenõukogu kahtluse alla punkti 4.2 tõhususe, kui andmekaitset ja eraelu puutumatust käsitlevates õigusaktides või muudes isikuandmete töötlemist reguleerivates õigusaktides sätestatud rangemate kaitsemeetmete kohaldamine tooks (riiklikele) dopinguvastastele organisatsioonidele kaasa tagajärjed, mis on sätestatud koodeksi punktis 24.1.12, koodeksi ja/või selle rahvusvaheliste standardite mittejärgimise eest. Lisaks võib see, kui liikmesriikidel või (riiklikel) dopinguvastastel organisatsioonidel võimaldatakse valida kohaldatav norm, kaasa tuua sportlaste ja teiste asjassepuutuvate isikute ebavõrdse kohtlemise.
4. Peale selle märgib andmekaitseenõukogu, et kahjuks sisaldavad koodeks ja rahvusvaheline isikuandmete kaitse standard mitut erandit eraelu puutumatuse ja isikuandmete kaitse õiguse kaitsmiseks ette nähtud kaitsemeetmetest, mis praktikas võimaldavad kohaldada madalamaid eraelu puutumatuse ja isikuandmete kaitse standardeid. Näiteks seoses säilitamistähtaegadega (rahvusvahelise isikuandmete kaitse standardi punktid 11.4 ja 11.5 ja A lisa) ning seoses eesmärgi piirangu põhimõttega (standardi punkt 6.2). Andmekaitseenõukogu soovib kõrvalekaldumisel piirduda rahvusvahelises isikuandmete kaitse standardis sätestatud kaitsemeetmetest eranditega, mis on vajalikud konkreetsete ja oluliste avalikku huvi pakkuvate eesmärkide saavutamiseks, ning piiritleda erandite kohaldamisala rangemalt. Nii saavad (riiklikud) dopinguvastased organisatsioonid tugineda erandile üksnes juhul, kui see on proportsionaalne taotletava eesmärgiga, pidades silmas eraelu puutumatuse ja isikuandmete kaitse õiguse olemust, ning rakendada sobivaid ja konkreetseid meetmeid, et kaitsta asjaomaste isikute põhiõigusi ja huve.

vastavaid säilitamistähtaegu, iga töötlemistoimingu eest vastutavat töötlejat ja teavet isikuandmete võimaliku rahvusvahelise edastamise kohta. **Andmekaitseenõukogu soovib teha rahvusvahelise isikuandmete kaitse standardi punkti 5.2 vastavad muudatused ning tagada, et selle standardiga hõlmatud andmed sisaldavad kõiki andmetöötlustoiminguid, sealhulgas neid, mis võivad olla ette nähtud muudes WADA standardites.**

3. Teha kindlaks asjakohane õiguslik alus

10. Andmekaitseenõukogu kahtleb mõne rahvusvahelise isikuandmete kaitse standardi punktis 7.0 ette nähtud töötlemistoimingu õiguslikku aluse kehtivuses.
11. Esiteks rõhutab andmekaitseenõukogu, et rahvusvahelise isikuandmete kaitse standardi punktis 7.2 kirjeldatud nõusolekut ei saa pidada IKÜM artikli 6 lõike 1 punktiga a, artikliga 7 ja artikli 9 lõike 2 punktiga a koosõlas olevaks, vabatahtlikult antud nõusolekuks ning seab seetõttu kahtluse alla, kas (riiklikud) dopinguvastased organisatsioonid saavad kasutada nõusolekut isikuandmete töötlemise kehtiva õigusliku alusena. Nõusolek on sobiv õiguslik alus üksnes juhul, kui andmesubjektil on tõeline võimalus valida, kas pakutud tingimustega nõustuda või mitte, kandmata sealjuures kahju. Andmekaitseenõukogu märgib, et vastavalt rahvusvahelise isikuandmete kaitse standardi punkti 7.2 alapunktile a võivad sellel, kui üksikisik keeldub andmast nõusolekut oma isikuandmete töötlemiseks, olla üksikisikule negatiivsed tagajärjed, mis ei ole koosõlas IKÜM is sätestatud nõusolekunouetega. Lisaks märgib andmekaitseenõukogu, et pelgalt üksikisikute teavitamine sellistest negatiivsetest tagajärgedest, mida soovitatakse rahvusvahelise isikuandmete kaitse standardi punkti 7.2 alapunktis a, ei muuda nõusolekut kehtivaks.
12. Sellega seoses rõhutab andmekaitseenõukogu, et nõusolek peab vastama ka muudele kui rahvusvahelises isikuandmete kaitse standardis nimetatud nõuetele, sealhulgas tuleb tagada, et andmesubjektid saavad oma nõusoleku tagasi võtta viisil, mis on sama lihtne kui selle andmine. **Seepärast soovib andmekaitseenõukogu välistada koodeksis ja rahvusvahelises isikuandmete kaitse standardis nõusoleku kasutamise õigusliku alusena, kui see ei vasta IKÜM artiklis 7 sätestatud nõuetele.**
13. Teiseks seab andmekaitseenõukogu kahtluse alla vajaduse kasutada kehtiva õigusliku alusena elulist huvi, mis on sätestatud rahvusvahelise isikuandmete kaitse standardi punktis 7.1. Elulise huvi mõistet tõlgendatakse väga kitsalt ja selle ulatus on IKÜMi kohaselt väga piiratud. Seda saab kasutada vaid üksikutel ja konkreetsetel juhtudel, näiteks inimese elu kaitsmiseks hädaolukorras. Seetõttu ei ole andmekaitseenõukogu veendunud, et koodeksiga taotletavad eesmärgid kuuluvad selle õigusliku aluse alla. Võimalik, et isikuandmeid töödeldakse elulistes huvides väga spetsiifilistel asjaoludel. See aga ei vasta andmekaitseenõukogu arusaamale rahvusvahelise isikuandmete kaitse standardi punktist 7.1, mille kohaldamisala on palju laiem, hõlmates näiteks rahvusvahelise tulemuste haldamise standardi kohast andmetöötlust (riikliku) dopinguvastase organisatsiooni ja sportlase teavitamisel meditsiinilistest järeldustest.

14. Seepärast soovib andmekaitsekoogu rahvusvahelise isikuandmete kaitse standardi punkti 7.1 tervikuna läbi vaadata ning kaaluda üldiselt, kas elulist huvi saab kasutada ja käsitada terves koodeksis kehtiva õigusliku alusena. Teine lahendus oleks piirata elulise huvi kasutamist õigusliku alusena nii, nagu on ette nähtud IKÜM põhjenduses 46 (st ainult siis, kui töötlemist ei saa ilmselgelt teostada muul õiguslikul alusel).
15. Eespool öeldut arvesse võttes leiab andmekaitsekoogu, et kui nõusolek ja eluline huvi ei vasta IKÜMi nõuetele, peaksid (riiklikud) dopinguvastased organisatsioonid tuginema alternatiivsetele õiguslikele alustele, näiteks neile, mis on loetletud rahvusvahelise isikuandmete kaitse standardi punkti 7.1 alapunktis a.

4. Tagada andmete töötlemine konkreetsetel, selgetel ja õiguspärastel eesmärkidel

16. Andmekaitsekoogu leiab, et rahvusvahelise isikuandmete kaitse standardi punktides 3.1, 4.1 ja 6.1 esitatud dopinguvastaste tegevuste loetelu hõlmab isikuandmete töötlemise eesmärkidena mitmesuguseid tegevusi alates testimisest kuni hariduseni.
17. Rahvusvahelise isikuandmete kaitse standardi punkti 6.1 on tervikuna muudetud: isikuandmete töötlemine on piiratud ühe eesmärgiga (st dopinguvastane võitlus) ning on öeldud, et töödelda võib ainult asjakohaseid ja proportsionaalseid isikuandmeid. Selles punktis esitatud kommentaarid on märgitud, et (riiklikud) dopinguvastased organisatsioonid peavad tutvuma koodeksi ja selle standarditega, et teha kindlaks, milliseid isikuandmeid on vaja. Selles lisatakse, et paljudel juhtudel on (riiklike) dopinguvastaste organisatsioonide kogutavad isikuandmed kindlaks määratud rahvusvahelises isikuandmete kaitse standardis.
18. Rahvusvahelise isikuandmete kaitse standardiga ette nähtud andmekaitsemeetmete tugevdamiseks soovib andmekaitsekoogu sätestada sõnaselgelt täiendavad põhimõtted: esiteks, et (riiklikud) dopinguvastased organisatsioonid peavad töötleva isikuandmeid konkreetsetel, selgetel ja õiguspärastel eesmärkidel, ning teiseks, et töödeldavad isikuandmed peavad olema asjakohased ja olulised ning piirduma sellega, mis on vajalik nende töötlemise eesmärgi seisukohalt. Andmekaitsekoogu soovib sellega seoses nõuda (riiklikelt) dopinguvastastelt organisatsioonidelt tehniliste ja korralduslike meetmete rakendamist, et tagada võimalikult väheste andmete kogumine.
19. Ehkki andmekaitsekoogu hindab kõrgelt eespool nimetatud eesmärgi piirangu põhimõtte sõnastamist, tundub talle, et rahvusvahelise isikuandmete kaitse standardi punktiga 6.2 on võrreldes koodeksis kirjeldatuga laiendatud töötlemise ulatust, et „tõhusalt võidelda dopingu vastu“, mis võib osutuda probleemiks koodeksiga taotletavate andmekaitsestandardite saavutamisel. Andmekaitsekoogu soovib rahvusvahelise isikuandmete kaitse standardi punkti 6.2 läbi vaadata, et piirata muudel kui koodeksis kirjeldatud asjaoludel toimuv töötlemine üksnes sellega, mis on vajalik konkreetse, selge ja õiguspärase eesmärgi saavutamiseks. Lisaks soovib andmekaitsekoogu näha rahvusvahelise isikuandmete kaitse standardi punktiga 6.2 ette

andmekaitseriskide hindamise ja leevendusmeetmete rakendamise kui ranged nõuded, mis peavad olema täidetud enne töötlemist (st „peavad“, mitte „võivad“).

20. Koodeksi punkti 6.3 kohaselt võib bioloogilisi proove, analüütilisi andmeid ja dopingukontrolli teavet kasutada dopinguvastasteks uuringuteks, samuti kvaliteedi tagamiseks või parandamiseks, meetodite täiustamiseks või edasiarendamiseks või vaadeldava üldkogumi loomiseks. Kui proovide kasutamiseks dopinguvastaste uuringute eesmärgil on vajalik sportlase nõusolek, siis proovide analüütiliste andmete ja dopingukontrolli teabe kasutamisel kvaliteedi tagamiseks ja muudel sellega seotud eesmärkidel ei ole see nõutav. Koodeksis esitatud määratluse¹⁷ põhjal tundub, et dopinguvastased uuringud hõlmavad eri liiki uuringuid, sealhulgas teadusuuringuid. Sellega seoses tuletab andmekaitsekoogu meelde, et kooskõla andmete kogumise algse eesmärgiga võib eeldada üksnes edasisel töötlemisel teadusuuringute eesmärgil¹⁸ ning sellisel juhul võib (riiklikel) dopinguvastastel organisatsioonidel olla – teatavatel tingimustel ning kui asjaomaste isikute õiguste ja vabaduste kaitseks on kehtestatud asjakohased kaitsemeetmed, nagu on ette nähtud IKÜM artikli 89 lõikega 1 – võimalik tugineda algse töötlemise õiguslikule alusele¹⁹.
21. Seetõttu rõhutab andmekaitsekoogu, et analüütilisi andmeid või muid isikuandmeid võib täiendavalt töödelda dopinguvastaste (mitteteaduslike) uuringute jaoks, kvaliteedi tagamiseks või muul seonduval eesmärgil, mis on kooskõlas andmete kogumise algse eesmärgiga,²⁰ üksnes juhul, kui selline edasine töötlemine põhineb IKÜMi kohasel kehtival õiguslikul alusel²¹. Kuna antud kontekstis töödeldakse valdavalt terviseandmeid, peavad (riiklikud) dopinguvastased organisatsioonid endiselt hindama, milline IKÜM artikli 9 lõike 2 kohane erand isikuandmete eriliikide töötlemise keelust võib olla kohaldatav.
22. Kui koodeksi punkti 6.3 kohaselt võib proove, analüütilisi andmeid ja dopingukontrolli teavet kasutada dopinguvastasteks uuringuteks ning kvaliteedi tagamiseks ja muudel seonduvatel eesmärkidel, siis koodeksi punktis 6.2 on loetletud hulk muid proovide, analüütiliste andmete ja dopingukontrolli teabe analüüsimise eesmärke, millest mõni ei ole täpselt määratletud. Andmekaitsekoogu soovib määratleda need eesmärgid täpsemalt, eelkõige need, mis on seotud DNA või genoomiprofileerimisega, ning need, mida hõlmab väljend „muud õiguspärased dopinguvastase võitluse eesmärgid“. Lisaks rõhutab andmekaitsekoogu, et eriti tundlikud on bioloogilistes proovides sisalduvad geneetilised andmed, nii võttes arvesse teatavate geneetiliste profiilide ainulaadsusest tulenevat riski, et proovi andnud sportlane tuvastatakse isegi siis, kui tema tunnusandmed

---

¹⁷ Vt koodeksi punktid 19.1 ja 19.2.

¹⁸ Teadusuuringute eesmärgiga seoses on andmekaitsekoogu öelnud, et „teadusuuringud tähendavad [...] teadusprojekti, mis viiakse ellu kooskõlas asjaomase valdkonna meetodiliste ja eetiliste standardite ning heade tavadega“. Vt andmekaitsekoogu 4. mai 2020. aasta suunised 05/2020 määruse 2016/679 kohase nõusoleku kohta, punkt 153.

¹⁹ Vt Euroopa Andmekaitsekoogu 23. jaanuari 2019. aasta arvamus 3/2019 seoses küsimuste ja vastustega kliiniliste uuringute määruse ja isikuandmete kaitse üldmääruse koosmõju kohta, punkt 31.

²⁰ Isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 6 lõike 4 alusel.

²¹ Isikuandmete kaitse üldmääruse põhjendus 50.

on eemaldatud,²² kui ka seda, et need andmed sisaldavad teavet, sealhulgas terviseandmeid, sportlase bioloogiliste sugulaste kohta.

23. Lisaks on koodeksi punktis 6.3 öeldud, et täiendavalt kasutatavaid proove ja nendega seotud analüütilisi andmeid või dopingukontrolli teavet tuleb töödelda esmalt nii, et andmeid ei saaks seostada konkreetse sportlasega. See ei tähenda siiski seda, et uuringute või kvaliteedi tagamise eesmärgil kasutatavad proovid ja muud isikuandmed peavad olema pseudonümiseeritud või anonüümseks muudetud, nagu eeldatakse WADA poolt kättesaadavaks tehtud dokumendis, milles võetakse kokku koodeksi peamised muudatused²³. Nagu on sätestatud rahvusvahelises laborite standardis, tuleb enne proovide või analüütiliste andmete edasist kasutamist nimetatud eesmärkidel üksnes eemaldada neist otsesed tunnusandmed või neid andmeid pöördumatult muuta. Ei ole selge, kas sama kehtib dopingukontrolli teabe puhul, sest seda teavet ei ole rahvusvahelises laborite standardis nimetatud²⁴. **Andmekaitsekoogu soovib muuta koodeksi punkti 6.3 nii, et proovide, analüütiliste või muude isikuandmete (sh terviseandmed või dopingukontrolliga seotud muud liiki andmed) taaskasutamisel teadusuuringute eesmärgil (või muul kooskõlas oleval eesmärgil) tuleb kohaldada asjaomaste isikute õiguste ja vabaduste kaitseks asjakohaseid kaitsemeetmeid, et eelkõige tagada võimalikult väheste andmete kogumise põhimõtte järgimise. Lisaks kutsub andmekaitsekoogu üles täpsustama, et need meetmed peaksid hõlmama pseudonümiseerimist või anonüümimist, kui kõnealuseid eesmärke on võimalik sellisel viisil saavutada**²⁵.
24. Andmekaitsekoogule valmistavad heameelt koodeksi punktid 19.4 ja 19.6, millega nähakse ette eetikanormide järgimine ning hoitakse ära isikuandmete kasutamine proovi andnud isiku vastu.
25. Teabe kogumise ja uurimiste korraldamise rahvusvahelise standardi punktis 4.3.2 on märgitud, et (riiklikud) dopinguvastased organisatsioonid kasutavad töötlemata teavet ja/või dopinguvastast teavet oma dopinguvastase tegevuse kavandamisel ja suunamisel. Andmekaitsekoogu leiab, et töötlemata teabe ja dopinguvastase teabe mõiste on määratletud liiga laialt. Võttes arvesse dopingu kasutamise uurimiste ja kontrollide väga tundlikku laadi, on andmekaitsekoogu arvamusele, et igasugune isikuandmete töötlemine teabe kogumise ja uurimiste korraldamise rahvusvahelise standardiga hõlmatud eesmärkidel kujutab endast tõenäoliselt suurt ohtu asjaomastele isikutele. **Seepärast soovib andmekaitsekoogu muuta teabe kogumise ja uurimiste korraldamise rahvusvahelist standardit, et selgelt piirata uurimise ja teabe kogumise eesmärgil toimuva töötlemise ulatust ja teavet, mida saab sel eesmärgil töödelda.**

---

²² Nagu on rõhutatud artikli 29 tööühma 10. aprilli 2014. aasta arvamuses 05/2014 anonüümimistehnika kohta (WP 216): „Kirjandusest leiab näiteid selle kohta, et üldsusele kättesaadavate geneetiliste ressursside (näiteks sugupuud, surmakuulutused, otsingumootorite päringute tulemused) ning DNA doonorite metaandmete (doonorluse aeg, vanus, elukoht) kombineerimise tulemusel saab tuvastada mõnda isikut isegi juhul, kui DNA oli annetatud „anonüümselt“.“

²³ Samas.

²⁴ Vt rahvusvahelise laborite standardi punkt 5.3.8.2.

²⁵ Vt punkti 6.4 alapunkt e ja isikuandmete kaitse üldmääruse artikkel 89.

26. Lisaks eespool öeldule soovib andmekaitseenõukogu selgelt kindlaks määrata uurimise raames toimuva andmetöötluse eesmärgid. Teabe kogumise ja uurimiste korraldamise rahvusvahelise standardi punktiga 5.2 on jäetud palju ruumi isikuandmete töötlemiseks muudel, määratlemata eesmärkidel, kasutades sõna „sealhulgas“. Isikuandmete edasine töötlemine muudel eesmärkidel peaks olema lubatud üksnes kohaldades töötlemise eesmärkide kooskõla kindlakstegemise tingimusi, mis on sätestatud IKÜM artikli 6 lõikes 4, ja vastavalt kehtivale õiguslikule alusele²⁶. **Sellest tulenevalt soovib andmekaitseenõukogu teabe kogumise ja uurimiste korraldamise rahvusvahelist standardit muuta ning viia see kooskõlla rahvusvahelise isikuandmete kaitse standardi punktiga 6.2. Sarnane tähelepanek tuleb teha seoses teabe kogumise ja uurimiste korraldamise rahvusvahelise standardi punktiga 5.3.5, kus (riiklikele) dopinguvastastele organisatsioonidele esitatud üleskutse „kasutada kõiki olemasolevaid uurimisressursse ja -volitusi“ on seotud isikuandmetega. Andmekaitseenõukogu meelest tuleks seda kohaldada üksnes juhul, kui töötlemine on vajalik, ja üksnes standardiga taotletavatel eesmärkidel.**

5. Nõuda täiendavaid kaitsemeetmeid isikuandmete jagamisel kolmandate isikutega

27. Rahvusvahelise isikuandmete kaitse standardi punktides 9.1 ja 9.2 on sätestatud teatavad nõuded, mida (riiklikud) dopinguvastased organisatsioonid peavad täitma isikuandmete jagamisel teistele isikutele, kes on määratletud standardis kui füüsilised isikud, organisatsioonid või muud üksused. Andmekaitseenõukogu peab seda määratlust liiga laiaks ja soovib seda täpsustada. **Samuti soovib andmekaitseenõukogu neis punktides täpsustada, millistel asjaoludel, konkreetsetel eesmärkidel ja tingimustel on lubatud jagada isikuandmeid muudele isikutele.**

28. **Peale selle soovib andmekaitseenõukogu isikuandmete kaitse taseme tõstmiseks nõuda rahvusvahelises isikuandmete kaitse standardis selliseks andmete jagamiseks lisameetmeid, kandmaks hoolt selle eest, et:**

- **isikuandmete vastuvõtjad ei töötle isikuandmeid väljaspool piiratud konkreetseid, selgeid ja õiguspäraseid dopinguvastaseid eesmarke, mis õigustavad isikuandmete jagamist ja mis tuleb koodeksis kindlaks määrata. Sellega seoses soovib andmekaitseenõukogu selgitada rahvusvahelise isikuandmete kaitse standardi punkti 9.1 alapunktis c mõistet „kohustuslik kohtumenetlus“ kui asjaolu, mis võimaldab kõnealust jagamist;**
- **(riiklikud) dopinguvastased organisatsioonid jagavad üksnes selliseid isikuandmeid, mis on asjakohased ja olulised ning piirduvad sellega, mis on vajalik nende jagamise eesmärgi seisukohalt;**
- **vastuvõtjad ei säilita isikuandmeid kauem, kui on vajalik eesmärgil, milleks isikuandmeid jagati, ning isikuandmed kustutatakse või muudetakse anonüümseks (sellisel viisil, et andmesubjekt ei tuvastatav või ei jääks enam tuvastatavaks), kui neid ei ole enam vaja;**

---

²⁶ Isikuandmete kaitse üldmääruse põhjendus 50.

- vastuvõtjad, kellele isikuandmeid jagatakse, on kehtestanud asjakohased turvameetmed, mis tagavad saadud isikuandmete tervikluse ja konfidentsiaalsuse.

29. Rahvusvahelise isikuandmete kaitse standardi punkt 9.3 sisaldab nõudeid, mille eesmärk on tagada, et isikuandmeid jagatakse kolmandast isikust esindajatega vaid vastutustundlikult, sealhulgas rakendades tehnilisi ja korralduslikke turvameetmeid. Andmekaitseenõukogu soovib lisada sellesse punkti veel ühe nõude, nähes ette, et kui andmetöötlustoiminguid teevad kolmandatest isikutest esindajad, kes tegutsevad volitatud töötajatena (riiklike) dopinguvastaste organisatsioonide nimel, peavad need toimingud põhinema lepingul või õigusaktil kooskõlas IKÜM artikliga 28. Kolmandast isikust esindajad peavad tegutsema kooskõlas selle lepingu või õigusakti tingimustega (riiklike) dopinguvastaste organisatsioonide dokumenteeritud juhiste alusel²⁷ ja neid organisatsioone abistama, et organisatsioonid saaksid tagada rahvusvahelise isikuandmete kaitse standardi ja IKÜMi järgimise, sealhulgas tagada isikuandmete turvalisuse, vastata andmesubjekti õiguste kasutamise taotlustele ja tagada isikuandmete rikkumisega seotud kohustuste täitmise.
30. Kui kolmandast isikust esindajate tehtavate töötlemistoimingutega kaasneb isikuandmete rahvusvaheline edastamine, tuleks kehtestada kaitsemeetmed, mis on samaväärsed IKÜM V peatükiga ette nähtud meetmetega²⁸.
31. Seoses andmete edastamisega EMP (riiklike) dopinguvastaste organisatsioonide poolt ADAMSi andmebaasi uuendas Euroopa Komisjon 2024. aasta jaanuaris IKÜMi kohast Kanada andmekaitse piisavuse staatust, kinnitades, et PIPEDA tagatud kaitsetase on piisav. Seega on andmekaitseenõukogu seisukohal, et sel alusel toimuv isikuandmete edastamine võib jätkuda. Kui edastamine toimuks otse (riiklike) dopinguvastaste organisatsioonide vahel ja ei oleks hõlmatud Kanada kaitse piisavuse otsusega, tuleks seda kirjeldada koodeksis ning isikuandmeid edastav (riiklik) dopinguvastane organisatsioon peaks tagama IKÜM V peatüki ja kohaldatavate andmekaitseenõukogu suuniste järgimise²⁹.
32. Mis puudutab dopinguvastase teabe jagamist kooskõlas teabe kogumise ja uurimiste korraldamise rahvusvahelise standardi punktiga 4.2, siis selline isikuandmete jagamise kohustus peaks põhinema asjakohasel õiguslikul alusel kooskõlas IKÜM artikliga 6. Kui selline tegevus hõlmab isikuandmete rahvusvahelist edastamist, soovib

---

²⁷ Juhime tähelepanu, et rahvusvahelise isikuandmete kaitse standardi punkti 9.3 alapunktis b esitatud viide „lepingulistele kontrollidele, mis võivad vajaduse korral hõlmata“ ei ole kooskõlas isikuandmete kaitse üldmäärusega.

²⁸ Vt näiteks isikuandmete kaitse üldmääruse kohased lepingu tüüptingimused, mille Euroopa Komisjon on koostanud andmete edastamiseks ELi/EMP vastutavalt töötajatelt või volitatud töötajatelt väljaspool ELi/EMPd asuvatele vastutavatele töötajatele või volitatud töötajatele (komisjoni 4. juuni 2021. aasta rakendusotsus (EL) 2021/914 kolmandatesse riikidesse isikuandmete edastamise lepingu tüüptingimuste kohta vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) 2016/679).

²⁹ Vt Euroopa Andmekaitseenõukogu 18. juuni 2021. aasta soovitus 01/2020 edastusvahendeid täiendavate meetmete kohta, et tagada vastavus isikuandmete kaitse ELi tasemega. Vt ka kohtuotsus, Euroopa Kohus, 16. juuli 2020, Facebook Ireland ja Schrems (Schrems II), C-311/18, ECLI:EU:C:2020:559.

andmekaitseenõukogu tagada, et järgitakse IKÜM V peatükis sätestatud norme, et hoida ära selle peatükiga tagatud füüsiliste isikute kaitse taseme kahjustamine³⁰. **Võttes arvesse standardite kohaldamisala ja organiseeritud spordi rahvusvahelist elementi, soovitab andmekaitseenõukogu tungivalt sätestada teabe kogumise ja uurimiste korraldamise rahvusvahelises standardis täpsed ja selgelt kindlaksmääratud uurimis- ja kontrollieeskirjad, sealhulgas isikuandmete jagamiseks ja rahvusvaheliseks edastamiseks.**

6. Dopinguvastaste reeglite rikkumise avalikustamine

33. Mis puudutab dopinguvastaste reeglite rikkumise avalikustamise kohustust, siis andmekaitseenõukogu kiidab heaks koodeksi punkti 14.3.2 kavandatud muudatused, milles selgitatakse, et avalikustamise kohustus puudutab üksnes lõplikke otsuseid (dopinguvastaste reeglite rikkumise kohta, mille on toime pannud elukutseline sportlane või muu isik)³¹. Seoses koodeksi punktis 14.3.4 ette nähtud eranditega üldpõhimõttest, mille kohaselt on vaja selleks, et avaldada pärast asja arutamist või apellatsioonimenetlust otsus, et sportlane või asjaomane muu isik ei ole dopinguvastast reeglit rikkunud või et rikkumises puudub tema süü või hooletus, vaja sportlase või asjaomase muu isiku nõusolekut, kordab andmekaitseenõukogu, et nõusolek isikuandmete töötlemiseks peab vastama IKÜMi nõuetele, eelkõige nõudele, et see peab olema antud vabatahtlikult.
34. Mis puudutab uut sätet, mille kohaselt (riiklikud) dopinguvastased organisatsioonid ei vaja sportlase või muu isiku nõusolekut, kui asjaomase isiku nimi on juba avalikustatud või kui tagajärgi on juba kohaldatud, siis andmekaitseenõukogu kahtleb, kas selles erandis võetakse piisavalt arvesse, et avaldamine võib olla sportlase või asjaomase muu isiku huvides.
35. Andmekaitseenõukogu väljendab heameelt koodeksi punkti 14.3.7 üle, milles on sätestatud, et avalikustamine ei ole kohustuslik, kui dopinguvastase reegli rikkumise toime pannud sportlane või muu isik on alaealine, kaitstud isik või tervisesportlane, ning et vabatahtlikult avalikustatav teave peab olema proportsionaalne asjaomase juhtumi asjaoludega.
36. Kandmaks hoolt selle eest, et põhjused, mis õigustavad dopinguvastaste reeglite rikkumise teatavat läbipaistvust, ning vajadus kaitsta asjaomase isiku põhiõigusi ja huve on omavahel õiges tasakaalus, soovitab andmekaitseenõukogu täpsustada, et muu hulgas tuleb arvesse võtta dopinguvastaste reeglite rikkumise raskusastet, rikkumiste arvu, seda, kas juhtum on juba pälvinud meedia tähelepanu, asjaomase andmesubjekti konkreetset olukorda ning seda, kas karistusel on tagajärjed võistluste tulemustele ja sportlase edetabelikohale. (Riiklikud) dopinguvastased organisatsioonid peaksid juhinduma otsuste tegemisel samadest kriteeriumidest ka ülejäänud vabatahtliku avalikustamise juhtudel, mis on reguleeritud koodeksi punktiga 14.3.1.

³⁰ Isikuandmete kaitse üldmääruse V peatüki artiklid 44–50.

³¹ Sellega seoses on Euroopa Kohtus praegu menetlemisel eelotsusetaotlus Nada Austria jt, kohtuasi C-474/24.

7. Määrata kindlaks konkreetsed säilitamistähtjad, mis piirduvad sellega, mis on vajalik konkreetse eesmärgi saavutamiseks

37. Andmekaitseenõukogul on hea meel, et rahvusvahelise isikuandmete kaitse standardiga on kehtestatud (riiklikele) dopinguvastastele organisatsioonidele maksimaalsed säilitamistähtjad. IKÜM artikli 5 lõike 1 punktis e sätestatud säilitamise piirangu põhimõtte kohaselt peab andmete säilitamine olema tihedalt seotud töötlemise konkreetse(te) ja õiguspäras(t)e eesmärgiga (eesmärkidega). Paraku ei ole rahvusvahelise isikuandmete kaitse standardi A lisas kindlaks määratud säilitamistähtjad iga andmekogumi puhul selgelt seotud konkreetse, selge ja õiguspärase töötlemise eesmärgiga. Seetõttu soovib andmekaitseenõukogu osutada A lisas loetletud moodulites iga asjaomase andmekogumi töötlemise konkreetse(te)le, selge(te)le ja õiguspäras(t)ele eesmärgile (eesmärkidele).
38. Vastupidiselt rahvusvahelise isikuandmete kaitse standardi punkti 11.2 sõnastusele peaksid (riiklikud) dopinguvastased organisatsioonid alati määrama IKÜM artikli 5 lõike 1 punkti e kohaselt kindlaks säilitamistähtja isikuandmete töötlemiseks. **Seepärast soovib andmekaitseenõukogu jätta sellest punktist välja sõnad „võimaluse korral“.**
39. Andmekaitseenõukogu tunneb heameelt selle üle, et rahvusvahelise isikuandmete kaitse standardi punktiga 11.3 tagatakse isikuandmete kustutamine, hävitamine või anonüümimine, kui neid ei ole enam vaja. Kuna dopinguvastase võitlusega seotud andmed on enamasti tundlikud, tuleb leevendusmeetmetega tagada üksikisiku põhiõiguste ja -vabaduste austamise. Rahvusvahelise isikuandmete kaitse standardi punkti 11.3 kolmanda lause sõnastuse selgituses nõutakse kaalukamaid põhjuseid selliste tundlike andmete säilitamiseks, mille säilitamistähtaega ei ole rahvusvahelise isikuandmete kaitse standardi A lisas kindlaks määratud,³² kuid neid põhjusi ei ole selles sättes endas määratletud. **Andmekaitseenõukogu soovib selgelt sätestada eeskirjad, õiguslikud alused ja leevendusmeetmed tundlike andmete säilitamiseks juhul, kui rahvusvahelise isikuandmete kaitse standardi A lisas ei ole säilitamistähtaega kindlaks määratud.**
40. Andmekaitseenõukogu täheldab, et rahvusvahelise isikuandmete kaitse standardi punktid 11.5 ja 11.6 võimaldavad säilitada andmeid pärast kindlaksmääratud säilitamistähtaega. Rahvusvahelise isikuandmete kaitse standardi punkti 11.5 alapunkti c kohaselt hõlmavad erandlikud asjaolud „dopinguvastaste reeglite rikkumisi, uurimisi ja muid kohtumenetlusi, mis on pooleli või mida võib põhjendatult eeldada“. Andmekaitseenõukogu märgib, et dopinguvastaste reeglite rikkumise põhjendatud eeldus on ebaselge, ja soovib seda mõistet selgitada. Rahvusvahelise isikuandmete kaitse standardi punkti 11.5 alapunktis a sätestatud erandjuhud hõlmavad kohaldatavat õigusakti, mis võimaldab säilitada andmeid kauem kui on ette nähtud rahvusvahelise isikuandmete kaitse standardi A lisaga. Lähtudes arusaamast, et kodeks peaks olema ühine miinimumstandard isikuandmete töötlemisel dopinguvastase võitluse eesmärgil, ei tohiks kohaldada ühtki muud õigusakti, millega on ette nähtud andmete pikem säilitamine.

---

³² Vt rahvusvahelise isikuandmete kaitse standardi punkt 11.2.

41. Rahvusvahelise isikuandmete kaitse standardi A lisa kohaselt ei takista kindlaksmääratud säilitamistähtajad (riiklikel) dopinguvastastel organisatsioonidel säilitada andmeid, „millest on eemaldatud isikuandmed“ kauem. **Andmekaitseenõukogu soovib selgelt märkida, et see säte puudutab anonüümitud andmeid.** Seoses III olulise märkusega soovib andmekaitseenõukogu, et mittetäielike andmete eemaldamiseks andmete kvaliteedi eesmärgil, saavutamaks kooskõla IKÜM artikli 5 lõike 1 punktides d ja f sätestatud andmete täpsuse ja tervikluse põhimõttega, tuleks sõna „peaks“ asendada sõnaga „peab“.
42. Üldise märkusena olgu öeldud, kümneaastane säilitamistähtaeg on andmekaitseenõukogu meelest väga pikk, võttes arvesse, et isikuandmed võivad sisaldada asukohatuvastuse ja isegi alaealiste andmeid. Andmekaitseenõukogu soovib esitada selle üldise maksimaalse säilitamistähtaja kohta täiendavad põhjendused, mis tasakaalustavad asjakohaselt andmesubjektide ja (riiklike) dopinguvastaste organisatsioonide huve.
43. 2. mooduli andmed hõlmavad sportlaste korrapärase tegevuse ja ööbimiskohtade aadresse ning sportlaste kontaktandmeid. Kuna seda võib liigitada profiilianalüüsiks, peaks säilitamistähtaeg olema märksa lühem kui kümme aastat. Selliseid andmeid tuleks säilitada vaid seni, kuni asukohaandmetes sisalduvad isikuandmed on vajalikud. Pealegi ei nõuta rahvusvahelise testimisstandardi punktis 4.10.13.1 sportlastelt enam andmeid „korrapärase tegevuse“ kohta, vaid üksnes teavet nende treeningpaikade ja asjakohaste ajakavade kohta. Andmekaitseenõukogu kiidab selle muudatuse heaks ja soovib teha selle muudatuse ka rahvusvahelise isikuandmete kaitse standardi A lisas.
44. Raviotstarbelise kasutamise erandeid hõlmav 3. moodul sisaldab terviseandmeid. Kui täiendavate meditsiiniliste andmete säilitamine 12 kuud pärast raviotstarbelise kasutamise erandi kehtivuse lõppemist tundub mõistlik, siis raviotstarbelise kasutamise tõendeid ja tagasilükkamise vorme säilitatakse kümme aastat, sest need „võivad olla asjakohased kordustestide või muude uuringute tegemisel“. Eelkõige tagasilükkamise vormide puhul soovib andmekaitseenõukogu WADA-l muuta säilitamistähtaega vastavalt kindlaksmääratud eesmärgile ja piirduda sellega, mis on rangelt vajalik.
45. Rahvusvahelise isikuandmete kaitse standardi A lisas sätestatud 7. moodulis on uurimisdokumentide puhul ette nähtud kümneaastane säilitamistähtaeg alates uurimise lõpetamisest. Andmekaitseenõukogu kahtleb, kas selliste andmete säilitamine kümme aastat on proportsionaalne, eriti võttes arvesse asjaolu, et iga uurimine ei vii dopinguvastaste reeglite rikkumise tuvastamiseni. Sellisel juhul oleks kümneaastane standardne säilitamistähtaeg tõenäoliselt ebaproportsionaalne.
46. Rahvusvahelise isikuandmete kaitse standardi A lisas sätestatud 8. mooduli kohaselt säilitatakse andmeid kursuste ja hariduse omandamise kuupäevade kohta seni, „kuni kõik muud seonduvad andmed kustutatakse“ või isik ei ole enam aktiivne. See säilitamistähtaja määratlus on liiga ebamäärane ja seda tuleks täpsustada, muu hulgas selleks, et asjaomastel isikutel oleks võimalik aru saada andmetöötluse ajakavast.

47. Eespool öeldut arvesse võttes soovitab andmekaitseenõukogu säilitamistähtajad läbi vaadata, võttes eelkõige arvesse iga andmeühiku vajalikkust töötlemist õigustava eesmärgi saavutamisel.

8. Anda täiendavaid suuniseid, et edendada lõimitud andmekaitse põhimõtte rakendamist organisatsioonides

48. Andmekaitseenõukogu tunneb heameelt lõimitud andmekaitse põhimõtte rakendamise üle rahvusvahelises isikuandmete kaitse standardis ning hindab kõrgelt, et selles standardis nimetatakse sõnaselgelt näitena täiendavaid turvakontrolle ja võimalikult väheste andmete kogumise meetmeid. Rahvusvahelise isikuandmete kaitse standardi punktis 5.1 loetletud elemendid ei hõlma siiski täielikult IKÜM artikli 25 lõikes 1 sätestatud nõudeid. IKÜMiga ette nähtud lõimitud andmekaitse põhimõtte kohaselt peavad vastutava töötlejana tegutsevad (riiklikud) dopinguvastased organisatsioonid lõimima andmekaitsemeetmed oma süsteemidesse ja protsessidesse. Andmekaitseenõukogu märgib, et rahvusvaheline isikuandmete kaitse standard ei sisalda nõuet rakendada lõimitud andmekaitse põhimõtet. **Seepärast soovitab andmekaitseenõukogu lisada rahvusvahelise isikuandmete kaitse standardisse (riiklike) dopinguvastaste organisatsioonide jaoks konkreetne nõue rakendada lõimitud andmekaitse põhimõtte toetamiseks tehnilisi ja korralduslikke meetmeid. Seda soovitust võiks järgida ka teistes standardites kirjeldatud andmetöötlustoimingute puhul, näiteks rahvusvahelise tulemuste haldamise standardi kohasel laboritulemuste jagamisel ADAMSi kaudu.**

9. Eriliiki isikuandmete töötlemine

49. Andmekaitseenõukogu märgib, et koodeksiga ja rahvusvahelise isikuandmete kaitse standardiga ette nähtud isikuandmete töötlemine hõlmab märkimisväärset tundlike isikuandmete töötlemist. Andmekaitseenõukogu nendib, et tundlike isikuandmete määratlus rahvusvahelises isikuandmete kaitse standardis on mõnevõrra sarnane eriliiki isikuandmete määratlusega IKÜM artiklis 9. Andmekaitseenõukogu soovitab tundlike isikuandmete määratlust muuta, et see vastaks IKÜM artiklile 9. Samuti kordab andmekaitseenõukogu, et süüdimõistvate kohtuotsuste ja süütegudega seotud isikuandmeid tuleks töödelda üksnes rangetel tingimustel, nagu on ette nähtud IKÜM artikliga 10.

50. Andmekaitseenõukogule valmistab heameelt rahvusvahelise isikuandmete kaitse standardi punktis 5.3 esitatud nõue, mille kohaselt tuleb tundlike isikuandmeid töödelda kooskõlas konkreetsete kaitsemeetmete või menetlustega mis tulenevad kohaldatavatest eraelu puutumatust ja andmekaitset käsitlevatest õigusaktidest. Sellega seoses märgib andmekaitseenõukogu, et eriliiki isikuandmete töötlemine on vastavalt IKÜMile üldiselt keelatud, välja arvatud juhul, kui kohaldatakse mõnda selle määruse artikli 9 lõike 2 kohast erandit³³.

---

³³ Vt jaotis 4 eespool.

51. Andmekaitseenõukogu märgib siiski, et rahvusvahelise isikuandmete kaitse standardi punkti 5.3 sõnastus on üsna üldine – selles on öeldud, et tundliku teavet tuleb töödelda kooskõlas „kõikide konkreetsete kaitsemeetmete või kordadega“, mis on ette nähtud rahvusvahelise isikuandmete kaitse standardiga ning kohaldatavate eraelu puutumatust ja andmekaitset käsitlevate õigusaktidega, ilma et oleks määratud kindlaks, millised konkreetset kaitsemeetmed tuleb kehtestada. Nimetatud lisapiiranguid ei ole rahvusvahelises isikuandmete kaitse standardis üksikasjalikult kirjeldatud ning näiteks standardi punktides 10.3 ja 11.3 ei ole sätestatud täiendavaid kaitsemeetmeid, et tagada selliste andmete turvalisus ja piiratud säilitamine.

Rahvusvahelise isikuandmete kaitse standardi punktis 7.3 on sätestatud, et kui tundlike isikuandmeid töödeldakse nõusoleku alusel, tuleb saada asjaomase isiku selgesõnaline nõusolek. Tõdedes, et sõnaselge nõusolek on selles kontekstis kooskõlas IKÜM artikli 9 lõike 2 punktiga a, kordab andmekaitseenõukogu oma muret, et nõusolek ei pruugi olla asjakohane õiguslik alus isikuandmete (sealhulgas eriliiki isikuandmete) töötlemiseks koodeksi ja rahvusvahelise isikuandmete kaitse standardi alusel³⁴.

52. Seepärast soovib andmekaitseenõukogu rahvusvahelist isikuandmete kaitse standardit muuta, võttes arvesse kavandatud andmetöötluse tundlikku laadi, ning täpsustada, mis liiki kaitsemeetmed võivad kaasa aidata eriliiki isikuandmete kaitsele kooskõlas IKÜM artikli 9 lõikega 2, artikli 25 lõikega 1 ja artikliga 32.

10. Selgitada selle isiku rolli, kes on määratud vastutama kõigi kohaldatavate eraelu puutumatust ja andmekaitset käsitlevate õigusaktide järgimise eest

53. Andmekaitseenõukogu täheldab, et rahvusvahelise isikuandmete kaitse standardi punktis 4.4 on sätestatud järgmine nõue: „Dopinguvastased organisatsioonid määravad isiku, kes vastutab käesoleva rahvusvahelise standardi ning kõigi eraelu puutumatust ja andmekaitset käsitlevate kehtivate õigusaktide täitmise eest. Nad tagavad, et määratud isiku kontaktandmed tehakse üksikisikutele hõlpsasti kättesaadavaks kooskõlas artikliga 8.“

54. Kuigi andmekaitseenõukogul on hea meel, et rahvusvahelisse isikuandmete kaitse standardisse on lisatud nõue määrata isik, kes vastutab andmekaitseõuete järgimise eest (riiklikes) dopinguvastastes organisatsioonides, ei ole selge, mil määral on standardi punktiga 4.4 ette nähtud isiku roll kooskõlas IKÜM artiklites 38 ja 39 sätestatud andmekaitseametniku rolliga.

55. Rahvusvahelise isikuandmete kaitse standardi punktis 4.4 on öeldud, et loetellu kantud isik „vastutab [---] kõigi eraelu puutumatust ja andmekaitset käsitlevate kehtivate õigusaktide täitmise eest“. IKÜM artikli 5 lõikes 2 sätestatud vastutuse põhimõttega on aga selgeks tehtud, et nõuete täitmise eest vastutab ja nende täitmist tõendab vastutav töötleja (käesoleval juhul (riiklik) dopinguvastane organisatsioon ise). IKÜM kohaselt

---

³⁴ Vt jaotis 3 eespool.

määratud andmekaitseametnikel peaks olema võimalik täita oma kohustusi ja ülesandeid sõltumatult ning ilma vastutava töötleja juhusteta nende ülesannete täitmise kohta. Sellega seoses ei saa andmekaitseametnikke pidada vastutavaks IKÜMi järgimise eest samal viisil kui vastutavaid töötlejaid või rahvusvahelise isikuandmete kaitse standardi punkti 4.4 alusel määratud isikuid. Lõpetuseks täheldab andmekaitsemenüükoogu, et punktist 4.4 ei selgu, kelle ees määratud isik vastutab.

56. Andmekaitsemenüükoogu märgib ja rõõmustab, et rahvusvahelise isikuandmete kaitse standardi punktis 4.4 sätestatud nõue teha määratud isiku kontaktandmed kättesaadavaks on kooskõlas IKÜM artikli 37 lõikega 7, mis käsitleb andmekaitseametniku kontaktandmete avaldamist.
57. Olenemata rahvusvahelise isikuandmete kaitse standardi punktist 4.4 peavad IKÜMi kohaldamisalasse kuuluvad (riiklikud) dopinguvastased organisatsioonid olema teadlikud oma kohustusest teha kindlaks, kas andmekaitseametniku määramine on selle määruuse artikli 38 lõikes 1 sätestatud kriteeriumide kohaselt kohustuslik. Kuigi viimati nimetatud sättega kohustatakse konkreetsetel asjaoludel määrama andmekaitseametnik, võivad (riiklikud) dopinguvastased organisatsioonid, kelle suhtes IKÜMit ei kohaldata, soovida määrata samaväärse isiku, et tagada kohaldatavate andmekaitsealaste õigusaktide ja normide ning rahvusvahelise isikuandmete kaitse standardi nõuete järgimise. Sellel vastutaval isikul/rühmal peaksid olema piisavad volitused, ressursid ja teadmised, et tõhusalt jälgida eraelu puutumatus tavalisi, juhtida andmekaitseriske ja olla peamine kontaktpunkt eraelu puutumatusiga seotud küsimustes. Tema/nende ülesanne on jälgida nõuete täitmist, hallata privaatsuse programme, teha hindamisi ning vajaduse korral koordineerida tegevust asjaomaste sidusrühmade ja järelevalveasutustega.
58. **Seepärast soovitab andmekaitsemenüükoogu selgitada, kas rahvusvahelise isikuandmete kaitse standardi punkti 4.4 kohaselt määratava isiku roll on mõeldud olema samaväärne IKÜMis sätestatud andmekaitseametniku rolliga, ning kui see on nii, siis viia need rollid määramise, positsiooni ja ülesannete osas omavahel kooskõlla. Andmekaitsemenüükoogu meelest võib punkt 4.4 ilma sellise selgitusega tekitada riski, et IKÜMi kohaldamisalasse kuuluvad (riiklikud) dopinguvastased organisatsioonid ei täida oma vastutava töötleja kohustusi kooskõlas IKÜM artiklitega 37–39.**

11. Tagada andmesubjekti õiguste tõhusus

59. Andmekaitsemenüükogul on hea meel rahvusvahelise isikuandmete kaitse standardi punkti 8 sätete üle, mis käsitlevad üksikisikutele teabe andmist. Andmekaitsemenüükoogu leiab, et esitatav teave peaks eelkõige sisaldama viidet teabe kogumise ja uurimiste korraldamise rahvusvahelises standardis sätestatud töötlemata teabe ja dopinguvastase teabe kogumisele.
60. Andmekaitsemenüükogule valmistavad heameelt rahvusvahelise isikuandmete kaitse standardi punkti 12 sätteid, mille kohaselt on üksikisikutel õigus saada (riiklikelt) dopinguvastastelt organisatsioonidelt juurdepääs oma isikuandmetele ja teavet nende andmete töötlemise kohta, ning nõuded, mida (riiklikud) dopinguvastased organisatsioonid peavad täitma, et võimaldada selliseid andmekaitseõigusi kasutada.

Andmekaitseenõukogu märgib siiski ka seda, et rahvusvahelise isikuandmete kaitse standardi punkti 12.1 alapunktis c ning punktides 12.2, 12.3 ja 12.4 sätestatud sisulised nõuded ei ole kooskõlas IKÜMist tulenevate andmesubjekti õigustega.

61. Eelkõige on rahvusvahelise isikuandmete kaitse standardi punkti 12.1 alapunktis c sätestatud erand õigusest saada isikuandmete koopia, kui see „ilmselgelt kahjustab dopinguvastase süsteemi terviklikkust või dopinguvastase organisatsiooni suutlikkust kavandada või teha etteteatamata testimisi või uurida ja tuvastada dopinguvastaste reeglite rikkumisi või muid õiguslikke väiteid.“ Nagu on rõhutatud andmekaitseenõukogu varasemas kirjavahetuses,³⁵ leiab andmekaitseenõukogu, et see erand on sõnastatud iseäranis ebamääraselt ja esmapilgul tundub, et see ei ole kooskõlas IKÜMiga.
62. Peale selle on rahvusvahelise isikuandmete kaitse standardi punktis 12.2 öeldud, et (riiklikud) dopinguvastased organisatsioonid peavad vastama andmesubjektide juurdepääsutaotlustele, välja arvatud juhul, kui see paneb (riiklikele) dopinguvastastele organisatsioonidele ebaproportsionaalselt suure koormuse. Rahvusvahelise isikuandmete kaitse standardi punktis 12.3 on sätestatud, et kui (riiklik) dopinguvastane organisatsioon keeldub võimaldamast üksikisikule juurdepääsu tema isikuandmetele, tuleb asjaomast isikut teavitada taotluse tagasilükkamise põhjustest „esimesel võimalusel“. Andmekaitseenõukogu märkab sarnast lähenemisviisi rahvusvahelise isikuandmete kaitse standardi punkti 12.4 puhul, mille kohaselt isikuandmeid ei pruugita parandada või muuta, kui see on võimatu või selleks tuleks teha ebaproportsionaalselt suuri jõupingutusi. Eespool öeldut arvesse võttes ning kuna üksikisikute ja (riiklike) dopinguvastaste organisatsioonide huvid ei tundu olevat asjakohaselt tasakaalus, kahtleb andmekaitseenõukogu, kas rahvusvaheline isikuandmete kaitse standard tagab tõhusalt üksikisikute õigused, mis on seotud nende isikuandmetega.
63. Sellega seoses kordab andmekaitseenõukogu, et andmekaitseõiguste mis tahes piiramine on lubatud üksnes juhul, kui see on kooskõlas tingimustega, mis on sätestatud IKÜM artiklis 23, mille kohaselt on liikmesriikidel lubatud võtta andmekaitseõiguste ulatuse piiramiseks seadusandlikke meetmeid, kui piirang austab üksikisikute põhiõiguste ja -vabaduste olemust ning on demokraatlikus ühiskonnas vajalik ja proportsionaalne meede.
64. **Seepärast soovib andmekaitseenõukogu rahvusvahelise isikuandmete kaitse standardi punkti 12 läbi vaadata, et kajastada IKÜM artikleid 12–15 ja andmekaitseenõukogu vastavaid suuniseid ning IKÜM artiklis 23 sätestatud andmesubjektide õiguste võimaliku piiramise tingimusi.**
65. **Lõpetuseks kordab andmekaitseenõukogu, et koodeks peaks sisaldama õigust õiguskaitsele ja õigust saada hüvitist kahju eest, mida üksikisik on kandnud töötlemistoimingu tõttu, mis on vastuolus rahvusvahelise isikuandmete kaitse standardiga³⁶.**

---

³⁵ Andmekaitseenõukogu eesistuja 9. oktoobri 2019. aasta kiri ELi nõukogu eesistujariigile (OUT2019-0035), lk 8.

³⁶ Samas.

Euroopa Andmekaitseõukogu nimel

eesistuja

(Anu Talus)